СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 66. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 20. березня, 1929. VOL. XXXVII. No. 66. Jersey City, N. J., Wednesday, March 20, 1929. THREE CENTS.

ЯКІ ДІТИ ТАКЕ БУДЕ МАЙБУТНЄ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ І УКРАЇНСЬКОГО Н. СОЮЗА

ФЕДЕРАЛЬНІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ МІСТО ТОРЕОН БЕЗ БОЮ

ҐЕНЕРАЛ ЕСКОБАР, НАЧАЛЬНИЙ ВОЖД ПОВСТАНЦІВ, ВІДСТУПАЄ В ГОРИ.

МЕКСИКО СИТІ, 19. березня. — Вчора вечером федеральні війська окружили місто Тореон, а коли ввійшли до міста, побачили, що там не було нікого з повстанців.

Ґенерал Ескобар не хотів битися з федеральними військами під Тореоном, а цофнувся в гірську околицю, щоби занятн догідну для себе позицію. Каєс, начальний вожд федеральної армії, відчинить свою головну військову кватиру в Тореон і звідси буде далі наступати на повстанців. Але це забере кілька тижнів, заки він достанеться до повстанців, котрі, відступаючи, знищили за собою залізничі шляхи й мости.

Частина повстанців звернулася до президента Хіля з мировим предложенням. Та президент не узнає тепер пертрактацій, а тільки цілковиту здачу.

ПРИЧИНИ ЛЕТНИЧОЇ КАТАСТРОФИ.

КАЖУТЬ, ЩО ЛІТАК БУВ ПЕРЕЛАДОВАНИЙ. ЗГИНУЛО 14 ОСІБ.

НЮАРК, 19. березня. — Число жертв недільної летничої катастрофи зросло до 14. Пільот Фут лежить у шпиталю і твердить, що це безпідставне обвинувачення, будьтоби літак був перетяжений. Літак міг ще цілком добре видержати тягар двох осіб більше, бо літав вже перед тим трома наворотами і зужив доволі газоліни та ґазу, що обменшило його загальний тягар.

ВОКЕР ОРГАНІЗУЄ.

НЮ ЙОРК, 19. березня. — Мейор Вокер скликав нюйорських демократичних окружних лідерів на наради в справі вибору нового президента нюйорської демократичної установи, знаної під іменем „Тамані Голл". Вокер заявив, що він не має ніякого спеціяльного кандидата на приміті, одначе не хоче бачити президентом такого, що не буде з ним на приязній стопі. Ці слова були звернені проти бувшого ґовернора Смита і його приятелів, котрі раді би бачити Смита на чолі Тамані Голл.

СПРОВАДЯТЬ З РОСІЇ ТІЛА ПОГИБШИХ.

КАНЗАС СИТІ, Кензас, 19. березня. — Юджін П. Карвер мол., командант ветеранів, заявив, що совітський комісаріят заграничних справ дав свою згоду на те, щоби Бюро ветеранів перевело в Північній Росії і на Сибірі пошукування за гробами американських жовнірів, які там полягли підчас світової війни. Тлінні останки будуть перевезені до Америки.

Досі не можна було цього перевести, бо департамент стейту не мав ніякого дипльоматичного звязку з совітами. Тому перебрало на себе це завдання Бюро ветеранів.

ЧОТИРИ БІЛІОНИ В БРИЛЯНТАХ.

НЮ-ЙОРК, 19. березня. — Континентал Іншуренс Компані подає, що населення Злучених Держав переховує у себе брилянти, яких вартість переходить $4,000,000,000.

Дуже великих брилянтів має Америка небогато, бо більшість їх є середної величини або малої. На загал люде в Америці мають найбільше брилянтів з усіх народів світа.

ПОВІНЬ РОСТЕ.

ДОВОЗЯТЬ ПОЖИВУ ЛІТАКАМИ.

МОНТҐОМЕРИ, Алабама, 19. березня. — Ріка Алабама вийшла знову з берегів і позаливала землю на 10 миль вшир. Вода понесла доми з людьми, які спали. Люде ратувалися втечею на дахи, або на дерева, звідки ратували їх човнами.

В сусідних стейтах рівнож ріки повиливали, а вода підноситься далі. Значить, треба надіятися нових виливів.

АЖ 25 ПОЛІСМЕНІВ ЛОВИЛИ ХЛОПЦЯ.

НЮ ЙОРК, 19. березня. — 23-літний Винцент Веттерлин, безробітний клерк, ввійшов до склепу з квітами, подав власникови картку з написом, щоби він забрався в кут, і відчинив касу. Веттерлин держав в кишені револьвер, витягнув з каси $78.80 і вийшов.

Дали знати полісменови, а той почав гнати за Веттерлином. Зібралося вкінці аж 25 полісменів і пожарників, які обступили зі всіх сторін дім, до якого мав ввійти Веттерлин. По трудах знайшли його скритого на даху.

Веттерлин заявив, що вже є від довшого часу без роботи, а не маючи можности заробити, пустився на розбій.

ПОВСТАНЦІ ДОМАГАЮТЬСЯ ВИЗНАННЯ.

САН АНТОНІО, Тексас, 19. березня. — Ґерзайн Уґарте, бувший мексиканський сенатор, їде до Вашинґтону, щоби переконати американський уряд, що повстанці на ділі такі самі сильні як мексиканський уряд. Уґарте хоче наклонити американських бизнесменів до торговлі з територією, що занята повстанцями, а та територія більша як та, що в руках уряду. Він каже, що обі сторони мають по 50,000 війська та що ґенерал Ескобар не боїться Каєса, бо його положення стратеґічне добре, а військо здисципліноване.

ПРОДУКЦІЯ АЛЬКОГОЛЮ „ПОЛІПШИЛАСЯ".

ОЛБАНІ, 19. березня. — До стейтових шпиталів відставлено за послідний рік 509 осіб, що збожеволіли через ужиття трійного алькоголю. Число це зменшилось о 45 осіб, коли брати під увагу статистику божевільних з минувшого року.

КОЛИ ДОРОЖИТЕ СВОЇМИ ДІТЬМИ, НАШИМ МАЙБУТНІМ І НАШОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ, ТАК ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ ДО СОЮЗА.

НОВИЙ КАНАДІЙСЬКИЙ ЕПИСКОП.

Як подають, то гр.-кат. українським епископом у Канаді іменовано Василіянина о. Володимира Ладику, родом з Дрогобича в Галичині. Новоіменований епископ скінчив теольогію в 1912 році в Монтреалі, Квібек. По скінченню теольогії приїхав до Филаделфії до пок. епископа Сотера Ортинського й одержав від нього священичі свячення. Діялось се в літі 1912 р. Опісля вернув до Канади і сповняв душпастирські обовязки спочатку в Виннипеґу, а опісля в Едмонтоні й Мондер в Алберті. Про нового епископа можна сказати, що завжди був щирим Українцем і тішився симпатіями канадійських Українців. Новий епископ номінат має около 42 роки, є високого росту, добре збудований і відзначається кріпким здоровлям, знає дуже добре канадійські відносини, бо мешкає стало в Канаді від 1911 року.

ДИВНА ПОЗИЧКА.

Недавно в Відні мав місце цікавий процес. Отсе один купець просив о розвід зі своєю жінкою через те, що вона, бажаючи мати діти і знаючи, що її муж „до нічого", позичила собі у своєї товаришки за її згодою мужа. Жінка боронилася, що муж про той цілий позичковий ґешефт знав і згодився на нього — але щож? Муж твердить, що ні. Видно, не оплатився йому той інтерес.

ПОЛІЦІЙНІ ТРУСИ І РЕВІЗІЇ НА ЗАКАРПАТТІ.

Дня 24 і 25 січня перевела чеська поліція в Хусті в 11 домах труси й ревізії. При тій нагоді сконфісковано і забрано все, що лише попало в руки поліції, прим. календарі, приватні записки. Поліція вважала за відповідне навіть не подати причини свойого поступовання. А таке терроризування населення повторюється тепер на Закарпатті чимраз частіше.

ПОЕТ СЕМЕНКО У ЛЬВОВІ.

Відомий поет М. Семенко, вертаючи з Берліна на Радянську Україну, наслідком припинення залізничого руху мусів задержатися у Львові, де пробув кілька днів. За той час звідів усі українські музеї і бібліотеки та мав балачки з українськими робітниками пера, познайомлюючи їх з літературним рухом на Україні.

КРАПЛЯ В МОРІ.

За відомостями Сільського Господаря на Україну цими днями прибуває з Америки транспорт з 370 тракторних сівалок. Ці сівалки використається підчас весняної засівної кампанії. Сівалки розподілиться головно серед селянства неврожайних округ.

ПРОФЕСОР ТИМОШЕНКО ВИДУЖАВ.

Проф. д-р Володимир Тимошенко, котрому кілька місяців тому зломав автомобіль ногу, вже вийшов зі шпиталю. При помочі підпор вже ходить на університет, де дає виклади торговельної економії.

Справа з професором Тимошенком була якийсь час дуже серіозна, бо в нозі була інфекція. Три тижні не було богато надії, що вдасться вратувати життя, не відрізавши ноги. Одначе доктор (хірурґ) доказав чудес, оперуючи ногу підчас інфекції, хоч медична практика тому загально противиться.

В РУМУНІЇ ЗАМЕРЗАЮТЬ ЛЮДЕ.

В однім передмістю Кишенева замерзла в ночи ціла родина в своїм мешканню. Рано найшли 14 трупів. — В повіті Бузев замерзли на дорозі 12 селян. — В Ботушанах замерзло в службі 10 поліцаїв. — Коло Подул Валулуй замерзли 10 циганів в своїм шатрі. — Віденські ґазети пишуть, що від року 1770 не було таких сильних морозів, як цього року.

ЗАПЛАТА РУМУНСЬКИМ ЖАНДАРМАМ ЗА ВИБОРИ.

„Дрептатя", орган націоналцаринистичного правительства, пише, що ліберали виплатили в неправний спосіб всім жандармам подвійні командировки, все одно, чи вони були командировані куди, чи оставали в гарнізоні. Виплачена сума виносить не багато, тільки 12 мільонів леїв. Тепер нема й диво, „чому жандарми так „добре вибирали" лібералів. Лібераля подбали про те, щоби щезли всі акти з часів ліберальних виборів. Тільки один через припадок залишився, і той на маленьку суму кільканацять мільонів.

ЯК ПРАЦЮВАЛА РАДЯНСЬКА ПРОМИСЛОВІСТЬ У СІЧНІ.

Протягом січня на рудних Південно-Рудного тресту видобуто 387,500 тон залізної руди. За січень виконано 7,8% річної програми проти 7.5% у грудні. Вивіз залізної руди за цей місяць недовиконано на 5%. Видобуток манґанової руди в січні становить 7.7% річного пляну.

Заводи Укртрестсільмашу випустили в січні с.-г. машин і знаряддя на 7,764,000 карб. У звязку з незадовільним постачанням заводам металю і лісу, трест недовиконав місячну виробничу програму на 6%. Особливо великі трудноші відчувалися в січні. Майже всі заводи Укрсклотресту, за винятком механізованої пляшкарні, виконали січневу програму з перевищенням, зокрема механізована гута в Констянтинівці випустила продукції на 50% більше, ніж намічалося за пляном.

АҐРИКУЛЬТУРНИЙ ПОХІД НА СЕЛО.

У винницькій окрузі почався великий аґрикультурний похід, в якому беруть участь до 1,000 агрономів, студентів і лекторів. Усі агрономи, що працюють у подільській філії Цукротресту, подільському Сільбанку, в Господарспілці, колгоспобєднанні і 4-х спілках фахової с.-г. кооперації, виїздять безпосередньо на села, де пробудуть тиждень. Колектив с.-г. української педтехніки виїздить на село в повному складі. Жидівська педагогічна технїка, фарматехніка і всі профшколи виділяють групи від 10 до 30 чол., які будуть прикріплені до окремих сіл.

Агропохід вищих шкіл і профшкіл відбувається без будьякої сторонньої й матеріяльної допомоги.

ЧИ НЕ ЗАПІЗНО?

На минулому засіданні правління Сільгоспдаря обговорено справу постачання селу машин для засівної кампанії. Виявляється, що за перше півріччя операційного року на селі зреалізують ріжних с.-г. машин на 14,000.000 карб. В них для потреб весняної засівкампанії на 12,000.000 карб. Предбачається надіслати на село 167,000 плугів, 16,000 букерів, 22,000 сівалок, 69,000 культиваторів, 192,000 борін, 3,000 сортувалень та 2,400 трієрів. За перший квартал с.-г. кооперація вже доставила населенню с.-г. машин на 5,000,000 карб., що цілком відповідає пляновим предбаченням.

НЕМА СПОКОЮ.

Люде, які приїздять з Еспанії до Франції, кажуть, що не зважаючи на всі заходи диктатора, в Еспанії неспокій триває далі. Тимчасово на зовні заворушення припинені, але внутрі кипить так, що треба чекати нового вибуху заворушень.

Аґітація проти диктатури все глибше просякає в маси, а останні студентські заворушення знайшли собі співчуття майже серед усіх верств населення. Ніхто не похвалює Прімо де Ріверу за репресії проти студентів та професорів.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЗІЗД ІСТОРИКІВ-МАРКСИСТІВ.

Постановами Ради Укр. Т-ва „Історик-Марксист" та Президії Укр. Інституту Марксизму ухвалено скликати в Харкові Всеукраїнський Науковий Зізд Істориків Марксистів.

Роботу зїзду передбачається зосередити в секціях: 1) історії України та народів СРСР, 2) Світової історії, 3) історії партії та Жовтневої революції, 4) Національного питання, 5) історії культури, 6) методики викладання історичних дисциплін.

ГОЛОД СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ НА ПОЛЬСЬКО-ЛИТОВСЬКІМ КОРДОНІ

ОСТАННІ МОРОЗИ ЗНАЧНО ПОГІРШИЛИ СТАНОВИЩЕ НАСЕЛЕННЯ. ТИФ ШАЛІЄ В СЕЛАХ ТА МІСТОЧКАХ.

ВІЛЬНА (Польща), 19. березня. — Жидівське населення міст та місточок прикордонної польсько-литовської смуги голодує. Просьби про допомогу голодуючому населенню насідають з багатьох міст та містечок. Найгірше бідує населення в повітах свєдзінському та бреславському.

По селах шаліє епідемія тифу, який найбільше розповсюджений серед селянства. Санітарне становище селянства значно погіршило те, що в часи сильних морозів господарі передержували по хатах худобу.

СТРАШНА ПОШЕСТЬ ІНФЛЮЕНЦІ.

НАСЕЛЕННЯ АЛЬБАНІЇ ХОРІЄ ТИСЯЧАМИ НА НЕЗНАНУ ДЛЯ ЛІКАРІВ ФОРМУ ІНФЛЮЕНЦІ.

ТИРАНА (Альбанія), 19. березня. — У країні шаліє інфлюенца ще незнаної для медицини форми. При звичайних явищах підчас хорування на інфлюенцу тепер зявляється ще жолудкова хороба, яка нагадує собою холеру.

Останніми днями в одному лише місті Скутарі на цю інфлюенцу вмерло більше як 1,000 душ населення. Боротьба з епідемією утруднена недостачею медичних засобів та відповідної скількости медичного персоналу.

Сусідні з Альбанією держави установили на своїх границях пильний медичний догляд, щоби не допустити до себе перенесення з Альбанії цієї страшної хороби.

ДИКТАТОР РОЗПРАВЛЯЄТЬСЯ.

СТУДЕНТІВ САДОВЛЯТЬ ПО ВЯЗНИЦЯХ ТА ГРОШЕВО КАРАЮТЬ. МАДРИДСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАМКНЕНО.

МАДРИД (Еспанія), 19. березня. — Уряд диктатури продовжує рішучі захови, щоби остаточно привернути спокій і порядок в країні, порушений останніми студентськими виступами. Арештованих масово студентів садовлять до вязниць на термін від 15 до 30 днів та карають грівною від $2 до $20. Студентів, що живуть на провінції, висилають з Мадриду.

Прімо де Рівера оголосив, що король підписав декрет про закриття мадридського університету до жовтня 1923 року. До цього часу правительство сподівається переорганізувати університет.

І В БЕЛЬГІЮ НЕ ПУСКАЮТЬ.

ТРОЦЬКОГО НЕ ХОЧУТЬ ПУСТИТИ В ЖАДНУ ЕВРОПЕЙСЬКУ ДЕРЖАВУ.

БРЮСЕЛЬ (Бельгія), 19. березня. — Бельгійський уряд на свойому останньому засіданню вирішив, що не бажано допускати Троцького в Бельгію. Своє рішення уряд зробив з приводу домагання комуністичних послів до парляменту, щоби Троцькому було дозволене перебування в Бельгії.

Таким чином майже всі европейські держави відмовилися впустити до себе бувшого всеросійського диктатора.

ШТУЧНА БАВОВНА.

БУДЕ МАТИ ШИРОКЕ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ В БАВОВНЯНІЙ ІНДУСТРІЇ. ЗМОЖЕ РОСТИ МАЙЖЕ ПО ВСІХ ДЕРЖАВАХ ЕВРОПИ.

ЛОНДОН (Англія), 19. березня. — Американські купці спочатку з недовірям стрінули винахід англійського хеміка доктора Гедлі-Торнтона, котрий винайшов рослину, з якої можна робити штучну бавовну, а тепер замовили вже в Англії один міліярд фунтів цієї бавовни. Англійська компанія по вирощенню й виробленню штучної бавовни розпічне тепер продукувати штучну бавовну в Голяндії, Швайцарії, Італії, Чехословаччині та в Румунії.

Британські фармери тепер ведуть переговори, щоби розпочати й собі на більшу скалю продукцію цієї бавовни. Як уже повідомлялося, ідею до винаходу штучної бавовни взяв доктор Гедлі-Торнтон зі своїх дослідів над тим, як вироблялн гнізда птиці в Британській Ґвінеї.

РОЗКРИТА ЗАГАДКА.

ЗНАЙШЛИ ТРУП АМЕРИКАНКИ З ФИЛАДЕЛФІЇ, ЩО ЗНИКЛА В ГРУДНІ.

БЕРЛІН (Німеччина), 19. березня. — 28. грудня минулого року безслідно зникла пані Іґнац Томан, що приїхала сюди з Америки з міста Филаделфії. Тут вона вийшла заміж, але по кількох тижнях зникла без сліду, коли пішла до міста робити собі закупки.

Тепер прохожі знайшли її тіло в лісі недалеко Берліна. Поліція вияснила, що вона покінчила самогубством, перерізавши собі артерії на руках бритвою, яку знайшли біля неї. В січні її родичі в Филаделфії одержали листа, в якому вона писала, що покінчить життя самогубством.

ШТРЕЗЕМАН НЕ УСТУПИТЬ.

БЕРЛІН (Німеччина), 19. березня. — Особисті й політичні приятелі Штреземана заявляють, що чутки про скоре його уступлення зі становища міністра справ закордонних не мають жадного ґрунту. Особливо тепер про це не може бути мови, коли йдуть репараційні переговори з державами Антанти.

Штреземан залишиться на свойому становищі так довго, як довго йому дозволить стан його здоровля.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СОЮЗОВЕЦЬ ЛАТИНСЬКОГО ОБРЯДУ

На іншім місці подаємо посмертну згадку, яку переслав нам гром. Василь Каній, секретар Тов. „Українська Січ", від. 292 У. Н. Союза в Сиракюз, Н. И. В тій згадці віддає секретар від імени відділу і сиракюзької української громади послідну прислугу Покійному Миколі Гальчину, довголітньому членови У. Н. Союза.

Згадуємо про покійного ще й на тім місці тому, що він був латинського обряду, ходив до костела і в польськім костелі його поховали. Правда, що покійний міг належати до иншого латинського костела, а не до польського, але й це має своє значіння, коли він, будучи в звязи з польським костелом, остав вірним сином тої української землі, на якій родився. Покійний був тут звичайним робітником, який ніколи не відмовляв ніякої жертви, коли ходило о допомогу рідному краєви. Що більше. В 1916 році вступив Покійний до У. Н. Союза. В той спосіб міг він пізнати ближче нашу організацію і те добро, яке впливає через неї на нашого робітника в Америці. Належачи до У. Н. Союза, мав він нагоду одержувати кождого дня наш орган „Свободу" і запізнатися з тою правдою, яку той орган голосить. А гірка і то дуже гірка та правда, коли вона відноситься до наших окупантів, а разом з тим і до тої Польщі, яка загарбала наші землі, а за яку так ревно моляться по польських костелах. І певно, що може й в душі Покійного зроджувалися нераз рівні сумніви щодо цього, що правдиве: чи те, що пише про Польщу „Свобода", чи те, що чути про неї з проповідей польських священиків.

Та Покійний не дався звести нікому з правдивої дороги. Це видно найкраще по тім, як він поставився до нашої організації. Бо слова словами, а заважують одиноко діла. І тому саме доводиться нам тут піднести імя Покійного, бо він, хоч тяжко працював на гріш, а вписав до У. Н. Союза не тільки себе і жену, але й всіх своїх дітей. Одні з них вже в департаменті для дорослих, а инші ще в молодечім департаменті. АЛЕ ВСІ ДЕСЯТЕРО СТОЯТЬ В У. Н. СОЮЗІ.

Згадуючи про це, хочеться сказати: Коби такі Українці латинського обряду нам на камені родилися, от тоді ми були б спокійні за наше майбутнє тут в Америці і там в старім краю. А на конець піднесемо ще одну справу.

У. Н. Союз не мішається у віроісповідні справи своїх членів. Кождий може ходити до якої захоче церкви. Це приватка справа члена. Головна річ в тім, щоби члени наші були добрими і вірними синами нашого народу і нашої організації і щоб не дали себе збаламутити ніякій церкви, коли та церква прибиває наш національний ідеал чи ворожо виступає проти нашої організації чи її органу.

Василь Бобрів.

АНТИСЕМІТСЬКА ІДЕОЛЬОГІЯ

I.

Я вже нераз писав про всілякі „штучки" Москалів. Чого вони тільки не вигадують на „ненавистних" ім Українців. То вони, мовляв, продалися Німцям, аби знищити „єдіную, неділімую", то знова, що ніякої України „нема, нет і бить не может", то знов Українці зрадники Антанти і т. д. Всі ці брехні снувалися й снуються з одною метою, щоби не допустити до визнання української державности з боку Европи, ба навіть признання української культури, не те, що державности. Усі злочини, що робила Москва в часі горожанської війни в себе на Московщині, всі насильства, творені Москалями на Україні і на Кавказі, — звичайно як еміґранти, так і червоні підкидали Українцям, обвинувачуючи їх в диких, неймовірних злочинах.

В уяві Европейця щойно тепер зачинає прояснюватися його відношення до України.

Наступило це доперва після упертої, безнастанної роботи українських еміґрантів, але до повного очищення нашого імени ще далеко. Брехні так багато, що ще треба чимало зусиль та часу, щоби те все розвіяти. Тай прояснення це не йде ще у бажаному напрямкові, бо Москалі, поперше: мають досить своїх брехунців, щоби піддержувати насновану брехню, а по друге: ми, Українці, бідні й слабі. Але лід тріскає й то більше завдяки таки самим Москалям.

Я вже нераз писав, що легенду про погроми на Україні старанно підтримували Москалі та Жиди-асимілятори, які завели в блуд і тих Жидів, які ніколи не були проти Українців. Москалям вигідно було перед Европою виставляти Українців як погромщиків, бандитів, некультурних та дикунів, нездібних до самостійного життя.

І Европа легко з тим твердженням погодилася. Колиж покійний Петлюра впав на вулицях Парижа від руки Жида Шварцбарда, громадська опінія не була на загал по нашім боці. Легенда про погроми Жидів Українцями не тратила своєї ваги, не дивлячись на тисячі прикладів погромів в Росії навіть тепер, при пануванні червоних. Так, як усяка брехня має свої границі, так і брехня про „Українців-погромщиків" наближається до свого кінця. Нема тепер дня, щоби газети не приносили нових звісток про антисемітизм в Росії, і то іменно в Росії, а не на Україні. Вважаю необхідним навести кілька прикладів з теперішнього життя на Радянській Росії. В погромах приймають участь не безпартійні, або „темні сили", а справжні виховані комуністичної реліґії.

Польські газети з дня 14. січня б. р. таке розповідають:

„Містечко Колишки, Витебської губернії, густо населене жидівською біднотою. Погром зачали місцеві комсомольці, напавши на помешкання жидівського народнього „совета". Весь дім пограбовано, а членів та службовців „діти революції" вибили та поранили.

„Чутка про погром хутко розповсюдилася, й до комсомольців прилучилося місцеве населення. Погром прибрав загальний характер.

„З ініціятиви комсомольців в губерніяльному місті трохи не виник такий самий крівавий погром."

Це на Білорусі, а ось в Сибірі:

„В Читі (Сибір) на зборах комсомолка Глухова виступила з такою заявою:

„Чотири роки я веду боротьбу з Жидами в комсомолі і буду боротися далі".

„Її підтримав безробітний Морозов, котрий гукнув:

„Не дозволимо Жидам засіхати на нашу рускую собственность."

Що в Білорусі погром, то можна ще тому не дивуватися. В 1905 році царський уряд спеціяльно робив погроми в місцях, де жили Жиди, але що сказати про антисемітизм в Читі, де Жидам до революції заборонялося жити?

Та прихильники „леґенди" можуть сказати, що це робить темна маса, малосвідомий елемент. На доказ того, що це неправда, наводжу друге повідомлення:

„Губерніяльна Рада в Тзері (недалеко самої Москви) знялa з праці голову губерніяльного відділу союза робітників штуки Терентева та інструктора тогож Союза Родіонова за антисемітські вибрики."

Які то вибрики, газета не повідомляє.

Але не одними „вибриками" обмежуються Москалі у відношенню до Жидів.

„У Пскові в бурсі фабрично-заводської молоді завода „Металист" комсомолець Трофімов зарубав сокирою комсомольця Жида Большеминнікова. Убивника арештовано. На допиті Трофімов заявив: „Убив тому, що я є руский, а Большеминніков Жид."

Або такий зразок любови московського народа „богоносця" до Жидів в самій Москві:

„На одній з московських трамваєвих ліній, недалеко тріюмфальних воріт, виникло непорозуміння між кондукторкою і пасажиром, доктором Гольдфаденом. Кандукторка мислила, що доктор хоче проїхати дурно, і заявила:

„І до чого ця жидівська нахаба, так і лізе, щоб задурно проїхати".

„Доктор, який і не думав не платити, добув гроші і заплатив. Притім вилаяв кондукторку. Коли вагон спинився, кондукторка запропонувала докторови йти до міліції.

„В цей мент доктор почув, що його душать за горло. Він пробував звільнитися, але руки тиснули дужче. Доктор упав і з горла пішла кров. Міліціонер протоколу не склав, бо кондукторка оказалася членицею комуністичної партії."

Таких прикладів можна навести тисячі. Але що характерно, що найбільші прояви антисемітизму відбуваються в Московії, розбиваючи леґенду про погромницькі прикмети Українців.

Звичайно, що 1928 рік не є одиноким. Антисемітизм, роджений в Московії, не може там вмерти. І коли московська преса мовчала до сьогодня, або звалювала погромництво на Українців, то лише тому, що їй вдалося закрити власні дикунства. Дотого розмір цих „вибриків" приймає такий вигляд, що коли замовчувати, то значить підписуватись під тими погромами.

Зріст антисемітизму занепокоїв і Жидів і Москалів. І от останні зачали вишукувати оправдання дикунств та насильств, пробуючи створити „ідеольоґію антисемітизму", підводячи наукові, побудовані на історичних даних, підвалини. Патентовані антисеміти видумують теорії та нібито шукають причин до антисемітизму.

II.

До революції Київ уявляв зі себе велике кубло чорної сотні. Заправилом всяких чорносотенних виступів (публичних) був „Двухглавий орьол", організація чорносотенної молоді. Старшим братом цього „славного" гуртка погромщиків був „Киевлянін", щоденна газета, під редакцією відомого чорносотенця, антисеміста і погромщика Василя Шульгіна. Так от цей самий погромщик приняв виклик московського публіциста, Жида Полякова-Литовцева.

В травні минулого року Поляков вмістив в тутешній московській еміґрантській газеті статтю, в якій говорив: „Може бути й дійсно наступив час розібрати питання антисемітизму публично. В правильнім розвязання Москалі повинні таксамо бути зацікавленими, як і Жиди".

Далі цей публіцист пропонував „кільком чесним людям, котрі вважають себе антисемітами, сказати: що їм не подобається в Жидах?"

На це відгукнувся Шульгін і написав книжку під заголовком: "Що нам в вас не нравітся".

Зразу-ж Шульгін доказує (невдало), що думати, що антисемітизм є дитиною царського уряду, нема що. Що, після його слів, в Росії всі заражені антисемітизмом: монархісти, ліберали, соціялісти і комуністи. А тому, мовляв, це народній рух.

По мойому, старий погромщик ломиться у відчинені двері. Дійсно, московський народ був завше антисемітом, бо чим пояснити „черту осідлости"?

Через цілу книжку В. Шульгін доказує, що антисемітизм настілки заводить умами й серцями Москалів, що мимоволі має виникнути війна. Але в 1914. році Шульгін був перемінив свою д. мку що. Жиди. Бо він бачив, як Жиди йшли воювати за „матушку Росію", але з революцією антисемітські настрої вернулися до В. Шульгіна з ще більшою силою.

В. Шульгін, не надумуючись, обвинувачує Жидів в утворенню революції. Називає всіх Жидів комуністами й трохи не в вколишки падає перед жидівською організованістю.

Для Українців ця книжка цікава тим, що в ній вперше Москаль признається до погромів, які накидали на український рахунок. Після цієї книжки не може лишитися сумніву в сторонньго глядача: хто винен в погромах. Своєю книжкою московський чорносотенець кладе першу цеглину в будову нової ідеольоґії московського народа. Разом з тим Шульгін попереджає Жидів перед майбутніми погромами.

* * *

Наш обовязок: догнати цю книжку до відома всіх тих, хто повірив брехням Москалів про Українців як погромщиків.

ВІДПОВІДИ РЕДАКЦІЇ.

В. К., Wilkes Barre, Pa. — If you sincerely believe what you have written, then write to us with your signature attached, but make sure, dear friend, in your accusations of others that your thoughts were not influenced by vain chatter of some elders who think that they know everything.

Н. Мащаляр, Детройт, Миш. — Подайте назву англійського часопису, який умістив згадку про виступ хору, а рівнож день, коли ця рецензія була поміщена.

М. Коцюбинський.

ДОРОГОЮ ЦІНОЮ

Оповідання.

(12)

Однак Ґіца для більшої ясности вийняв з кишені монету, поклав її на долоню і, тикаючи в неї чорним пальцем другої руки, уперто й сердито провадив своє:

— Пара! пара!...

Соломія оддала йому що мала.

Надалі так було з кожним її заробітком: він щезав у глибокій Ґіциній кишені.

З кожним днем життя в циганській халупці робилось тяжчим.

Раз сталася така пригода. Остапові зсунулась повязка з рани, і він ніяк не міг дати собі ради з нею, йому ніяк не вдавалось завязати її. Маріуца на той час була у хаті. Вона помітила це й помогла Остапові завязати хустку. Саме в той мент, як Маріуца схилилась над Остапом, Раду ввійшов до хати. Циган зразу зблід, а його борода й волосся з чорних стали синіми.

— Аорде.

Він гримнув на жінку злим, здушеним, хриплим голосом. Руки самохіть стиснулись в кулаки.

Маріуца не хапаючись завязала хустку і стала перед Раду проста, висока, витягнена, як струна, з спокійним, але грізним обличчям. Її очі не зминаючи дивились в його очі, немов говорили: „зачепи!" З хвилину вони стояли так одно проти одного, як статуї. Раду ожив перший: він підняв руку й важко спустив на її плече. Потім рука розтулилась і шарпнула за коси. Маріуца зігнулась, наче вклонилась Раду, та зараз підскочила і вп'ялась десятьма пазурями повела по його блідому виду. Він рикнув з болю й притяг її до себе, обняв. Вона забилась і закрутилась в його обіймах, як вюн, а її синій плащ трипався на одному плечі, як перебите крило. Бійка розпалювала їх. Вони налітали одно на одного, бились грудьми, як розюшені півні, кусались і дряпались, як коти, ричали з злости й теребили один одного так завзято, що волосся в них наїжилось і стирчало, як вата з їх дірявих лахманів. Врешті вони розскочились, з чудово блискучими очима, з схвильованими грудьми, з дихаючими вогнем ніздрями на блідих гордих обличчях...

Остап тремтів з досади, що не має сил побити цигана.

— Я-б тобі утер маку, — думав він, — коли-б Москаль не витончив з мене крови.

Крови, тої витекло чимало, бо здоровля повертало до Остапа поволі, сили прибували по краплині, а білі уста довго не хотіли рожевіти.

До того він був у неволі. Море комишу, звідусюди котилось на нього рудими хвилями й не пускало, мов свого бранця.

Лишаючись цілими днями на-самоті, Остап пробував свої тремтячі ноги, як мала пташина крила, і нудився, і сумував, що не почував у собі ще сили покинути скоро циганську оселю. Придивляючись до життя тої оселі, Остап помічав багато незвичайного, тривожного навіть. Ґіца з Раду цілими днями спали, а на ніч кудись щезали. Часто серед ночі, перериваючи спокійний сон халупки, розлягався раптовий грюкіт у віконце, і хату сповняла ціла банда якогось непевного люду, що пив, кричав, блискав очима і сварився, як вовча тічка. Раз якось Остапові не спалося. Він одхилив надвірні двері, щоб дихнути свіжим повітрям, і побачив, як Раду пригнав чиїсь коні, спутав їх і одвів у комиші.

— Еге, — подумав Остап, — так ось воно що!...

І чим більш Остап придивлявся, тим більш помічав і все більше запевнявся, що попав у злодійське гніздо.

Плавні були добрим місцем до сховання краденого, а старий і молодий цигани жили з ними душа в душу та сміливо звірялись їм з усіх таємниць небезпечного ремества.

— Треба тікати звідси! — говорив Остап Соломії, оповідаючи їй свої спостереження, — а то ще вскочиш вище халяв. Раду на мене пеклом дише за свою — цур їй! — нехай собі забирає. Я не хочу сату циганку та голомшить молодицю ні за що, ні про що.

Однак Раду не завжди сварився з жінкою.

Траплялись такі дні, коли вся сімя, мов змовившись, лишалась вдома, спочивала. Вони разом обідали, пили вино й були веселі. Коли часом вибух гніву або лиховісний полиск підсиненого білка каламутив спокій, то лиш на хвилину: зараз після того знов розлягався сміх, і радість була така-ж дикою, як і сварка.

По обіді Ґіца знімав з стіни свою скрипку. Вся сімя знала вже, чого має сподіватися й розташовувалась під хатою. Стара циганка накладала червону люльку свіжим тютюном і вигідно мостилася на призьбі. Ґіца насував на чоло подертий бриль, ставав у позицію коло дверей і починав. Спочатку Маріуца тільки світила на Раду білками, а він злегка підморгував їй гарячим оком та чорним вусом, але коли скрипка починала підпирати жару й лоскотати танцюристі жили, молодиця не витримувала, зривалась з призьби, як чорний птах, і кидалась в танець так прудко, що синій плащ її надувався й лопотів на вітрі. Раду був напоготові. Всі рухи його, важкуваті звичайно, ставали у танці легкими й повабними, ноги ледве торкались землі, руки гнулись, як гумові, вся фіґура його нагадувала тонку гнучку лозину. Спочатку танцювали повільно, плавко, мов хитались од вітру. Та ось Ґіца зігнувся й наліг на скрипку. Він підняв одну ногу і все викочував і викочував її нагору, все вище та й вище, аж млоїло, аж дух захоплювало в грудях. Врешті нота зірвалась з високости й покотилась вниз. Спочатку вона котилась одна, підскакуючи й розганяючись, та ось непарокові зачепила другу, третю. Бреньнули ті ноти й покотились разом вниз, як камінці з гори, все швидче і швидче, все більш розганяючись, все більше захоплюючи нот, зростаючи в лявину згуків, у грізний музикальний водоспад, в якому чулась дика енерґія руху.

Той водоспад цілком захопив танцюючих, стрепенув усі їх жилки. Вони усе прискорювали темп, вабили один одного руками й очима, приплівали й одпливали, солодко омлівали, зручним рухом ухилялись з обіймів і знов гойдались у танці, як чорні лебеді на хвилях. Навіть в ті моменти, коли вони, здавалось, стояли, кожен мускул їх чорного тіла тремтів під одежею, груди важко здіймалися, білі зуби блищали крізь розхилені уста і з грудей вилітав короткий рик жаги.

Стара циганка, ледве помітна з-за диму од люльки, плескала з призьби в долоні, а з другого боку стояла біла коза і придивлялась, не змигаючи, до хазяїв, немов зачарована мельодією циганського танцю.

Остап теж вилазив з хати подивитись на танці.

— Чорт-зна, як гуляють, немов пяні, — думав він та згадував музики у своїм селі, що ваймав колись Соломії.

* * *

Несподівано трапилась пригода, що сколошкала усе циганське кодло. Якось перед світом Раду вніс у хату побитого, скрівавленого Ґіцу. Старий циган стиха постогнував і лишив за собою, од порога до лави, кріваву стежку. Жінки сполохались. Стара кляла й сикалась до Раду, а той, похмурий і стурбований, пояснив їй щось пошепки, немов боявся, щоб сторонні люде не почули того. Стара циганка збила бучу, розворушила всіх. Соломія мусіла затопити в печі. Маріуца з матірю оддівлялись побитого, а Раду поспішився вкинути у вогонь скрівавлену Ґіцину одежу та зостругати з долівки сліди крови. Він був неспокійний, усе то виходив, то входив у хату, кудись щезав і знов зявлявся, щоб таємно порадитись з жінками. Жінки не поїхали на жебри. Облізла шкапина блукала цілий день коло дому, підставляла сухі ребра вітрові та скубла останню пожовклу й посохлу травицю. Стара циганка видимо журилась, кричала, плакала і не одходила од Ґіци. Маріуца була спокійна, але задумана. Ґіца мовчки лежав у кутку, але часом скликав усіх, і тоді над ним нависали три чорні голови й велись таємні поради. Щось мусіло статися незвичайне. Що саме, Остап не знав, хоч догадувався. Пригода з Ґіцою турбувала і його. І Соломію, і вони наважились покинути небезпечне місце, не зважаючи на те, що Остапові трудно було пускатися пішки в дорогу. Завтра Соломія мала попрохати свого Болгарина притулити покищо Остапа і коли він згодиться, зараз-же вибиратися з плавнів.

(Дальше буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ

Ч. 2.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

142 від. У. Н. Союза бажає 17-ій Головній Конвенції доброго успіху, щоб наш Союз зріс на сотку тисяч членів та на міліони долярів.

Щоби ми могли молодіж тримати при Союзі та виховувати її в національнім дусі, треба, щоби були пороблені деякі полекшення, якіб притягнули молодь до Союза. Всі члени У. Н. Союза повинні вписувати своїх дітей до Союза, а ті, що вже вписали, старатися, щоби діти не виступали із Союза.

Коли діти досягають відповідного віку, треба старатися вписувати їх до других родів забезпечення. Наша організація скріпиться й буде добре зростати лише тоді, як ми здобудемо до неї як можна більше молоді.

Наш відділ ставить до Конвенції такі предложення:

1) Щоби для дітей, котрі належать до Союза, коли вони переходять до інших родів обезпечення, видавати нагороду по 10 долярів, без огляду на те до якого роду забезпечення вони вписуються. Ця нагорода видається лише тоді, як перейшовший з молодечого відділу пробуде в Союзі на забезпеченню для старших не меньше трох місяців.

2) Де в родині є більше ніж один членом Союза, треба, щоб „Свободу" висилали лише одному членови родини та щоби тільки за те одно число треба було платити.

3) Щоби не було примусового присилання календарів членам Союза, бо багато є неграмотних і вони нарікають, бо не користають з календаря.

4) Щоби з нового року знизити плачення вкладок, бо вони є зависокі. Користаються цим чужі аґенти і забирають пашу молодь до инших асекураційних компаній, де плачення за асекурації дешевше від У. Н. Союза.

Петро Остапчук, делеґат 17-ої Конвенції.

За уряд братства св. Арх. Михаїла, від. 142 У. Н. Союза: **Юрій Шевчук**, предсідатель; **Петро Остапчук**, секретар; **Яцко Лещак**, касієр.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

THE VOICE OF OUR YOUTH.

Regarding to issue of 25th inst., № 46, having read W. B's letter from Nanticoke, Pa., I belive it is one of the best suggestions for the "Svoboda", to take active part in. I believe that the "Svoboda" should have every day at least a column in English for the good of the American born Ukrainians. We, American born, here in Cleveland, Ohio, are well organized in our Parish of St. Peter and Paul, and will say as much in the different clubs such as the singing choir "Boyan", the military and athletic association "Sich," and the Euks Club in the Merrick House for sports and social activities among the American people. We here in Cleveland, I believe, are the life of our community to our own people and outsiders, saying so for both boys and girls. I think if everyone would follow our ways here, I believe that the Ukrainians would be the outstanding people among the Americans. If all of us were organized together, we, here in Cleveland, could make such a headway that Cleveland could be recognized as the biggest Ukrainian Colony in U. S. if the American born dig in and get to work, and forget about the old European ways of civilization. **Let us show the old folks, that never had such chance as we heve here in the dear old U. S., that we can be as good Ukrainians as Americans.**

Being a member of The Euks Club, which has a basketball team this year in the Merrick House League, I wish to state that we finished 2nd last year in the league, and going strong this year for the championship. We played Monday night, March 4, for 2nd place in the league, when the Euks did not have a hard time beating the Kelley Sports for that place. The game was considered a good fast passing game on the Euks' side of which I have the score as follows:

Euks — 35	G	F	T
Mucklo L. F. ..	7	0	14
Shimchak R. F.	2	0	4
Wolanski C. ..	1	0	2
Bilinski R. G.	3	0	6
Paliwoda L. G.	0	0	0
Kalnitski C. ..	4	1	9

Euks — 35

Kelley Sports—9	G	F	T
Falice L. F. ..	0	1	1
Scarpina R. F.	3	0	6
Kalic C.	0	0	0
Rice R. G.	0	0	0
Smuda L. G. ..	1	0	2

Kelley Sports — 9

We also have a team from our Parish St. Peter and Paul Church League in the Merrick House of boys between the ages of 9 and 13 and they are doing very nicely. Looks as though they will be the champs in the league this year.

Thanking the Svoboda for the space used to publish this, I will, at every possible time, give reports of our sport and social doings here in Cleveland in order to help make the English section in this paper a big go. So let us read about some of the other Ukrainian colonies and see what is going on there.

Yours truly,

Paul Wolanski Jr.,
Cleveland, Ohio.

ПОЛЬСЬКЕ ПЕКЛО В УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ.

До свого вуйка у Филаделфії написав молодий Українець цікавого листа, в якому між иншим подає таке:

„У нас в Козовій, повіт Бережани, є одна мішана родина: чоловік — Українець, а жінка — Полька. З великого польського патріотизму вона завела в хаті ціле пекло. Виховала доньку в польському шовіністичному дусі й разом з нею завела війну в хаті з українськими „кабанами".

„Коли один з її синів вступив до Лугової Організації й купив собі лугову шапку, мати з донькою здерли йому шапку з голови, подерли її на кусні та примусили його виступити з товариства.

„Від другого сина вони відібрали українську книжку про козаччину й теж знищили її. Старший син не витерпів таких відносин в хаті й коли його польська мати разом з донькою пішли до костела, він узяв із скрині 80 долярів й, написавши прощальний лист до тата і до мами, пішов у світ за очі.

„Він хотів дістатися через кордон на Радянську Україну, але гранична сторожа постріляла його та доставила раненого до дому. Тепер він лежить у шпиталі тяжко хорий, щоб видужавши знову терпіти муки в своїй родині".

Це нехай буде осторогою для Українців, щоб не вінчалися з Ляшками, а для Українок, щоб не виходили заміж за Ляхів.

Подав **Д. Драгич.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ТОЛІДО, ОГАЙО.

Примір, який мало коли стрічається.

Дня 10 березня б. р. відбувся мітінґ бр. св. о. Миколая, від. 167 У. Н. Союза. На мітінґу контрольор хорих представив членам, що треба виплатити запомогу членови Дмитрови Медецькому за 6 тижнів. Він був хорий на руку. Внесок контролі всі члени приняли. Секретар відділу відрахував $30 і доручив їх членови Д. Медецькому як запомогу з каси, бо це йому належиться, бо товариство платить по $5 тижневої запомоги. Однак гр. Д. Медецький взяв гроші до рук, подумав і говорить:

„Мою запомогу я взяв і маю в руках, але я її вертаю назад до товариської каси". Члени були цим дуже здивовані, бо цього ніколи не сподівалися.

Це є наука для других членів, що члени, котрі платять до товариства чи до запомогової орґанізації, повинні знати, що вони не платять на те, щоби тільки брати, але попри гроші є ще инші важні цілі, щоби ми всі орґанізувалися, і будували одну силу, бо „в лучности наша сила і наша будучність". Честь нашому членови, бо він показав дорогу иншим, за що йому Уряд Братства складає сердечну подяку.

Уряд Братства:
Бартоломей Униско, пред.,
Іван Кульматицький, секр.
Николай Білецький, кас.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 15-го лютого 1929 року по короткій недузі помер Микола Гальчин, кільканайцятьлітний член товариства Українська Січ, 282 від. У. Н. Союза, в Сиракюз, Н. Й. Покійний походив з Галичини зі села Просівці, збаражського повіту. Прибувши до Америки, вступив до У. Н. Союза дня 24 грудня 1916 року і ввесь час був добрим членом. Покійний був латинського обряду, а мимо сього був щирим Українцем і скільки сил, підпирав українські справи. Помимо того, що з праці рук своїх удержував численну родину, жадна українська справа не обійшлася без його імени, а коли ходило о жертви на якісь народні цілі чи тут в Америці, чи в старім краю, покійний щедрою рукою жертвував, на скільки його сили позволяли.

Покійний знав і цінив добро, яке приносить У. Н. Союз для своїх членів, а тому свою родину з 10 душ вписав в членство Союза, а саме між повнолітними жена Анастазія, син Иосиф, дочки Варвара Сморіль, і Анна Гусак, а решта дітей ще в молодечім департаменті У. Н. Союза.

Похорон покійного відбувся 18 лютого 1929 року. Проводжали небіжчика майже всі члени товариства, щоби віддати покійному останню прислугу й разом з родиною відпровадили його до латинського костела Н. С. Х., де покійний належав, а опісля на цвинтар. Там при закінченню похорону предсідатель товариства Антін Яворський виголосив коротку, але щиру прощальну промову та в імени родини подякував усім за численну участь в похороні.

Чужа земля най буде покійному пером!

За уряд тов. Українська Січ в Сиракюз, Н. Й.:

Василь Каній, секретар.

Дня 14 марта 1929 р. помер **Петро Кріль**, член тов. „Єдність", від. 163 У. Н. Союза в Филаделфії, Па. Покійний був родом із села Теплиць, повіт Ярослав, Галичина.

Покійний вступив до У. Н. Союза 31 січня 1923 р. і весь час був щирим членом, тому і все був вибраний урядником. Він був добрим орґанізатором та мав повагу не лише між членами свого товариства, а так само і між чужими людьми.

Покійний осиротив жену і четверо малих дітей, які є теж членами У. Н. Союза.

Петро Кріль зійшов у могилу в молодім віці, бо мав усього 35 літ.

Хай буде йому земля пером.

Михайло Паранич, секр.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим повідомляється членів Бр. св. Василія, від. 339, що місячні збори відбудуться в неділю, 24. марта, в годині 2-гій пополудни, в домі Укр. Громади на Савт. 610 S. American St. Тому, що є важні справи до полагодження, присутність кождого члена конечна. Пригадується тим батькам, котрі ще не вписали своїх дітий до У. Н. С., щоби вписали на тім мітінґу. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі наразяться на суспенду. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; О. Будай, секр.

З ІСТОРІЇ ГОЛЯРІВ.

Перший протектор барберів.— Барбери та барберні в старину. — Зачіска в середньовічних часах.

При розкопках передісторичних осель останніми часами знаходжено цікаві приладди; археольоги ствердили, що то були помічні причандали старинних голярів. Були то камені найдивовижнішої форми або морські мушлі. При розкопках осель із бронзової доби знаходжено ножі, яких без сумніву вживали до голення. Першим меценатом (протектором) барберів був найправдоподібніше македонський король **Олександер Великий.** Цей полководець побачив, що в бою неприятель дуже часто хапав його вояків за бороди одною рукою, а другою завдавав смертельний удар. Щоби на будуче таке не траплялося, приказав Олександер Великий всім своїм воякам голити бороди. Небаром і Греки пішли за приміром Олександра Великого. З того часу мущини ділилися на дві ґрупи: бородатих і безбородих. Східні народи все високо цінили бороди. Для них борода була найочевиднішою ознакою мужескости і мугутности. Невільникам заборонено було носити бороди. Визнавці ісляму горді є на одну памятку: скриньку із золота та кришталю, в якій є один волос із Магомедової бороди. Що року, як цю дорогоцінну скриньку відчинюють, ідуть тисячі паломників, навіть із найдальших околиць Азії, щоби побачити її. Мущини східних країн, як присягаються, то все на „бороду". Ще й нині часто можна почути присягу: „На пророкову бороду". В противенстві до могамеданців Єгиптяни не любили носити бороди, а дуже богато Єгиптян голило собі не лише бороду, але й цілу голову, а египетські жреці (духовники) голили собі що три дні навіть ціле тіло. Бритви египетських барберів мали ріжну форму, але всі більше або менше подібні були на сокирки із закривленою ручкою.

Старинні голярі крім бритв і причандалів до голення вживали ще спеціяльних косметиків для закрашування та ріжні плини до миття волосся. Крім того знали ріжні масти та перфуми.

Найдавнішу згадку про звання голяря подибуємо в Старім Завіті, де згадується про Йосифа з Єгипту. Там читаємо, що він, заки станув перед фараоном, дав обголитися та надягнув свіжий одяг. На іншому місці тоїсамої книги читаємо, що Давидовим послам, висланим до Єгипту, геть пообривали бороди. Цар Давид, який розумів, що це за велика ганьба, сказав послам, щоби не вертали до Єрусалиму, а щоби задержалися в Єрихоні аж поки їм не відростуть бороди такі довгі, як були передше.

Греки були справжніми протекторами голярів. У „Листах" Алькіфрона подибуємо в цій справі таку згадку: „Крамниця голяря, котрий гостей здоровить ввічливим „Добрий день", складається з двох частей. В першій є стільці та причандали до голення борід, у другій є також стільці та причандали, якими зручні помічники обтинають нігті та виривають непотрібні волоски. Підчас голення барбер оповідає новини та повторяє останні кружляючі чутки та подружні скандали. З барберової кімнати переходиться до іншої, де кажуть собі робити педікір, манікір і намаститися етеричними есенціями".

Це все пише автор тому дві тисячі літ!

І нині ще не знають зовсім докладно, коли прийшов перший барбер із Сицилії у Рим. Найправдоподібніше було це між 454-им і 300-им роком перед Хр. Спочатку Римляни не хотіли приняти грецької моди, але зчасом і вони звикли до неї і вже кілька літ пізніше також у Римі було вже богато голярів.

Сціпіон Африканський був мабуть перший, що голився що дня, а Марк Антоній, як сказано в тодішній літописи, давав навіть більше разів голитися в тих днях, коли ішов до Клеопатри. Молоді Римляни зачинали голитися щойно як покінчили 22-ий рік життя. Цей день, у якім бритва вперше вигладила лице молодця, святкували релігійними церемоніями.

Серед Англійців мода носити бороди не вдержалася довго. Первісні мешканці Англії голили ціле тіло, але носили довгі бороди.

Знатні англійські вояки в давніших століттях та леґендарні герої все змальовані з довгими бородами, що спливають їм аж на груди. Друїди, священики нині вже неіснуючої релігії, все голили жертви, які приносили богам.

Голярі в середньовічних часах втішалися великою повагою. В початках володіння Едварда II. до них належали також обовязки хірурґів. Крім голення вони пускали кров, випалювали рани та рвали зуби. Подібно було у Франції, де барбер і хірурґ у часах Людвика XIV. був дуже в пошанівку. Союзи голярів і хірурґів зчасом стали такими шанованими та богатими орґанізаціями, що їх члени уладжували великі приняття в честь монархів. Часто видавалися розпорядки, які заборонювали голяреві виконувати хірурґічну практику. В 18-ім столітті запроваджено для розривки гостей у барбернях музику (банду) та співаків.

В літописах вичислюють чимало голярів, які прийшли до великої слави та маєтку. Між ними є Олівіє Ден, голяр Людвика XI., що мав великий вплив на найзнатніших людей королівського двора. Він втішався теж немалою симпатією короля, так що цей позволив йому брати участь у двірському товаристві.

За володіння королевої Єлисавети всі мущини без виїмки носили бороди. В часах Стюартів прийшла мода попри бороди на довгі вифризовані вуси. Підчас сну ховали такі вифризовані вуси й бороду в спеціяльний футерал, щоби не знищилися.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член 123 відділу У. Н. Союза у Скрентоні, Па., складаю свою щиру подяку урядови У. Н. Союза за уділення мені допомоги в сумі $75 з фонду допомогового.

Дай Боже, щоб наш Батько Союз кріпшав та розвивався як дерево в ярі.

Василь Плішка,
Скрентон, Па.

З ГИГІЄНИ.

ЯК СТАРА Є ЖЕНЩИНА НА 40-ІМ РОЦІ.

I.

Чи кожда женщина є така стара, як вона виглядає? З певністю — на се питання не можна відповісти ані так, ані ні. Поміж моїми бідними земськими богацтвами знаходиться неоцінений для мене скарб — се зниділа стара фотографія моєї Мами. Знимка була взята на 55-ім році життя. Очи ще веселі, рамена і постать дещо похилі, підборідок, лице засіялось тут і там зморщками, волос припав сивий иней, — се все говорить, що ся женщина виховала семеро дітей, а при тім тяжко працювала. Однак усмішка на лиці впевняє глядача, що ся женщина є ще молода духом. Впрочім самий вигляд дуже заводить, тому нерозумно є судити когось після його вигляду.

II.

Недавно тому був принятий звичай, що незамужні дівчата старалися поводити і виглядати так, як віком старші жінки. Сегодня є зовсім навпаки — замужні і незамужні за всяку ціну хочуть виглядати дуже молодо. Та хотяй вдавана молодість не вдається у всіх випадках, всеж штука фалшивої молодости так удосконалилася, що якби хотів знати певний вік котроїсь женщини, то треба завести контест вгадування віку, але й се мало помоглоб, бо окрім вигляду лиця ми маємо короткі, шовкові, дорогі убрання, підтяте волосся, черевики на високих обцасах і косметики. Тому ми не можемо питати: чи кожда женщина є така стара, як вона виглядає — а мусілиб питати: чи не є женщина така стара, як вона почувається? Се друге питання є більше правдоподібним, бо инакше як можемо пояснити прояви охоти до молодого життя вже старших женщин?!

III.

Але знайдеться хтось брутально отвертий, що таки спитає: де є календарна лінія, яку треба потягнути поміж віком молодим, а немолодим? Відповідь на се треба дати таку: Женщина на 40-ім році фізично (тілесно) зазначує лінію старости, однак духом вона є ще молодою. Духом є вона молодою тому, бо перших 40 літ перелетіло летом ластівки (значить, скоро і при співі); минувшість для неї пропала на віки — а красна будучність є вічно їй перед очима. Вічна молодість є найвисшим ідеалом кождої женщини. Власне через се женщина не зауважує, що деякі тканини — поволи, але певно — починають завмирати в її тілі. Час починає лишати свої знаки, чого вже нічо в світі не заверне. Так, се є брутальна правда.

IV.

Чи були ви коли в шпиталю у діточім відділі? Як так, то ви бачили там великий збір дітей, від 6 до 12 місяців віком, а поміж ними були й такі діти, котрі виглядали неначе 80-літні старушки. Ціле лице пооране зморщками, а шкіра виглядала стара, неначе випалена.

Спостереження ваші будуть ще яркіші, якби ви стали коло дверий великого шкільного будинку, підчас коли діти виходять на двір. Тут вже навіть не треба досвідченого фізіольога, або патольога, щоби показав вам, котра дитина вже постарілася, а котра є в самім розцвіті.

Щоби довершити нашу студію, треба ще нам піти до церкви, або театру, та подивитися на збір людей, поміж трийцяткою а сороківкою. Осіб поверх 40 літ відразу пізнаємо, а лише дуже рідко коли помилимось, що певна особа є трицять з горою.

Передчасно старий вік мущин і женщин пізнати можна по їх зморщках на лиці та осталости. Патольогічне око знайде ще до сего деґенерацію тканин. Такі особи не виглядають лише старими, але дійсно є старими. В противенстві до сего знаходимо людей таких, що у вісімдесятці є дуже живі і рухливі, очи їх ясні і живі, артерії гнучкі, тканини тверді, рух їх є вічно молодий. Кажуть патольоґи, що Т. Едісон є такою людиною.

V.

Чому власне женщина мусить призадуматись на 40-ім р. життя? А тому, бо сороківка уводить в її життя нове життя, так зване: середний вік, (а в деяких випадках, як я передше сказав — старий вік). Сороківка є се золотий період життя. На 40-ім році богато мущин, а ще більше женщин стають на певний ґрунт. Запальчивість молодости і самопевности уступає тепер здоровому розсудкови. Рожеві молоді мрії і надії — розбиті на прах — цвитуть ще раз, але вже китицями реальности та задоволення. Вогонь ентузіязму починає притихати а жевріє лише дозрілий життевий досвід. Пристрасне бажання дітей, — бажання, котре займало майже ціле емоцінальне і психічне життя женщини, починає тепер бути менше інтензивним. Мати тепер хоче любови від своїх дітей а трохи пізніше любується внуками. Домашні турботи, такі, як довги, не вражають женщину більше, — за те кладе вона натиск на „забезпечення на старість".

Дальше, сороківка у женщини приносить їй відвагу на всякі рішучі, але газардові кроки, яких вона вистерігалася перед сим часом. Невиповнені, а лише приманюючі бажання тепер приходять під свою чергу. Душа женщини є тепер романтична; любить музику і штуку, а відвага її не має границь. В добре запрезервованих женщин сей стан потягнеться аж до шістьдесятки.

VI.

Сороківку назвав я золотим віком — і дійсно був би се золотий вік, якби не оден дуже а дуже важний факт, а іменно: що сороківка приносить нам тілесні слабости і немочі.

Рак є слабість середнього віку. Туберкульоза вдаряє на організм з цілою силою. **Хороби серцеві, артерій, ниркові** — загніздкуються на стало, як не протиділаємо їм. **Тканини нашого тіла** починають атрофію — і ми про се не знаємо в той час — аж довідуємося вже тоді, коли ніяк ушкодження не можна направити. **Зуби** псуються.

Та хотяй се всьо є правда, то не є воно безнадійним. Треба лише поговорити із своєю совістю та спитати себе серіозно: Який є стан мого здоровля? Чи запас енерґії мого організму вже є на вичерпанню по 40 роках? Чи уважаю я належито на себе?

Лікарська наука стоїть тепер дуже високо. Оглядини доброго лікаря (доктора медицини а не хіропрактика) виявлять всякі непорядки в нашім орґанізмі, яким можна ще запобігти в час. Наш орґанізм є неначе машина, яка потребує пильновання і направи. **Найменше раз на рік женщина повинна приймати лікарські оглядини та виповняти лікарські поради.**

VII.

А відтак приходить ще одна річ, якої страхаються всі женщини, а то, що з віком женщина надмірно товстіє. І біда лежить в тім, що товсті хотять бути худими, а худі хотять поправитися. Для тих, що не хотять бути надмірно товстими, є така порада:

Не їсти ситого мяса.

Не їсти барабольль з маслом.

Не їсти ситих тісточок чи паів.

Не їсти солодощів.

Не їсти нічого смаженого.

Не їсти масла і оріхів.

Від стола треба вставати напів голодним.

Не лягати спати зараз по їді.

За те можна:

Їсти богато овочів.

Їсти можна курятину і баранину.

Пити богато води.

Замісць мяса їсти яйця, сир і молоко.

Мішані салати також добрі.

Їсти чорний хліб.

VIII.

Настав тепер такий час, коли всьо поправляється і удосконалюється. Женщина за послідних 15 літ змінилася до непізнання (розумію під сим молоду ґенерацію). Деякі вчені навіть твердять, що женщина сегоднішної доби перетрансформувалась в инше єство, де злі сторони предомінують. Знов инші твердять, що така зміна є еволюцією в революції, а не революція в еволюції.

Якби я мав висловити свою опінію про теперішну жінку, то сказав би, що робить вона добре, коли старається окрасити цілий світ своєю красою, однак нехай памятає, що всьо є добре, що підходить під міру. Дальше, що женщина осягає лише тоді божеські висоти, коли сповнить своє природне завдання, а то: продовжить лінію людського роду — через діти.

Д-р Г. Г. Скеґар,
1658 Шикаґо Ев., Шикаґо, Ілл.

З ЖИТТЯ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

ХАТА-ЧИТАЛЬНЯ НЕ ЙДЕ НА ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКОМУ НАСЕЛЕННЮ.

(Ст. Варениківська, на Кубані).

Наша хата-читальня і на 1929 рік не хоче передплачувати українських ґазет та журналів. А все це через те, що до нас попадають такі хатачі, які не йдуть на зустріч українському населенню і не дають йому читати ґазет та журналів їхньою рідною мовою. То один був, який зовсім не був зацікавлений у цій справі, а тепер другий також не цікавиться розповсюдженням української літератури серед Українців. Тай судить усіх по собі, кажучи таке: „Та в нас населення не цікавиться українськими ґазетами, ними тільки цікавляться вчителі". Читачу, як ти гадаєш? Чи наш хатач може виявити зацікавлення населення до українських ґазет та журналів, коли в хаті-читальні нема й не було жадного примірника ґазети, журналу? Думка нашого хатача зовсім неправдива. **Населення цікавиться українськими ґазетами.** Це видно з того, що **53** чол. **уже самі передплачують „Червону Ґазету" і 43 чол., що вже одержують „Червону", читають її з задоволенням і дають гарну оцінку цій ґазеті.** Навіть передплачують люди зовсім неписьменні, як, наприклад, Шамрай М. І., і коли вона одержує „Червону", то **до неї сходяться сусіди й усі гуртом читають.** Оцей приклад говорить про те, що **населення цікавиться ґазетами своєю рідною мовою.**

Не знаю, коли вже наші політосвітні установи почнуть працювати в галузі українізації. Давно пора. Але чогось все відтягають. Нарешті треба покласти кінець таким вихляпням.

Варяниця.
(Червона Ґазета).

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ШАМОКІН, ПА.

Збірка на народні цілі.

В останньому числі „Свободи" з 1928 р. була допись з громади в Шамокін, Па., про представленнє „Свекруха". Там також було сказано, що заряджено збірку на Дім Українських Інвалідів. Збирано заходом тов. ім. Т. Шевченка і за згодою парохії. Збірка йшла досить пиняво через безробітя. Тому не вдалось нам богато зібрати, бо лиш 152 дол., які призначено вислати до старого краю через Обєднанне в Филаделфії, а це: 26 дол. на Рідну Школу, 26 дол. на боєвий фонд і 100 дол. на Дім Українських Інвалідів у Львові.

Що не забирати в „Свободі" богато місця, не подаю імен поодиноких жертводавців, а подаю лише дільниці нашої громади і їх колекторів:

Гр. П. Шаршонь і М. Бойчук на Ст. Місті ч. 1 зібрали	$28.25
Гр. С. Лев і Л. Вивюрка на Ст. Місті ч. 2 зібрали	16.86
Гр. С. Лев і Я. Хорощак на Нов. Місті ч. 1 зібрали	20.00
Гр. С. Лев і А. Копур на Ексцельзіор і Ентерпрайз зібрали	36.05
Гр. Іван Чичило на Брейді зібрав	7.50
В церкві підчас панахиди дрібними жертвами зібрано	43.34

Поіменний спис жертводавців я виготовив і передав о. пароховi до проголошення в тутешній церкві.

Шамокінець.

ДЕТРОЙТ, МИШ.

Пожертви на „Просвіту" та інвалідів.

На місячних зборах братства св. Івана Хрестителя, від. 292 У. Н. Союза, що відбулися 13 січня б. р., по закінченню братських справ зголосився до слова гром. Іван Дячун. Починаючи свою промову, він просив членів уважно вислухати його, бо він буде говорити про потреби рідного краю. В своїй ядерній промові він пригадав історію останньої визвольної боротьби українського народу, а також переповів, яку величезну заслугу має товариство „Просвіта" у вихованню української національної свідомости серед українських народних мас. Товариство „Просвіта" своїми філіями-паростами укрило всю українську галицьку землю, а тому у визвольній боротьбі нашого народу взяли участь десятки тисяч дітей рідної землі, що свою національну свідомість набули завдяки праці „Просвіти".

Тепер „Просвіта" святкує свій шістьдесятьлітний ювилей. Вияснивши, яке значіння має такий ювилей для кожної інституції взагалі, а для „Просвіти" зокрема, Іван Дячун пригадав, як польські розбишаки вдерлися першого листопада до помешкання „Просвіти" та завдали їй велику матеріяльну шкоду. Взагалі польські злодії вже нераз нападали та нищили „Просвіту", або її філії, бо вони добре знають, яке значіння має для українського народу наша „Просвіта".

Найліпшою відповідю на ляцькі звірства буде, коли ми своїми ювилейними дарами підтримаємо „Просвіту" в її тяжкій і пожиточній національно-народній роботі. Коли ми всі будемо щиро всіма силами боротися разом за своє національно-народне діло, то будьмо певними, що „Воскресне Україна й її слава"!

Закінчуючи свою промову, громадянин Дячун вніс предложення, щоби з каси братства асиґнувати як ювилейний дар „Просвіти" $50.00. Це предложення підтримали всі гучними оплесками й визначили з каси братства $50.00. Потім Іван Дячун від себе зложив $10.00 (з них $5.00 на „Просвіту", а $5.00 на інвалідів). Потім зложили пожертви такі братчики: І. Форись $5.00, В. Хромей $2.00 і по $1.00: Т. Медвідь, В. Сидор та И. Маслак. Багато членів зголосилося дати пізнійше пожертви, але поки ще не дали, та я вірю, що вони на найблизших зборах складуть свої пожертви.

До краю вислано через Обєднання $70,00, з яких $65.00 призначено на „Просвіту", а $5.00 на інвалідів.

При нагоді повідомляю, що братство наше ходило з колядою й заколядувало понад сто долярів, але тому, що не всі члени тоді були дома, братство ще затримало висилку коляди, поки всі братчики зложать те, що приобіцяли.

Петро Кізел.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Жертва на сироти та інвалідів.

Давно я вже до Вас не писав, а то ізза браку часу. Тепер хочемо виповнити нашу обітницю і в прилозі засилаємо до „Обєднання" нашу святочну офіру $25, а то: на сироти в краю $15, а для інвалідів $10.

Дай, Боже, щоби як найскорше отримали і покористувались ті, котрі в найбільшій потребі.

А Урядови Обєднання щоби Господь додав сили і охоти до дальшої праці в збиранню жертв на старий край.

Петро й Евдокія Парніцькі.

ПОДЯКА.

Дня 28. січня 1929 року померла наглою смертю моя жена Катерина Буґера, осиротивши трох діточок. Покійна приїхала до Америки з Галичини, повіту Зборів, села Чистопади. До У. Н. Союза вона належала 6 років. Була діяльною членицею Братства св. Андрія Первозванного, відділ 66 У. Н. Союза, в Ню Йорку.

Я складаю щиру подяку У. Н. Союзови за скоре виплачення мені $1,000 посмертного. Жадна орґанізація не опікується так своїми членами, як наш любий У. Н. Союз. Я вже вписав до Союза всіх своїх дітей і топер стараюся приєднати ще нових членів до нашої орґанізації.

Василь Буґера,
Ню Йорк, Н. Й.

